

Храбан Т.Є.

аспірант,

Горлівський педагогічний інститут іноземних мов

*Науковий керівник: **Компанцева Л.Ф.***

доктор філологічних наук, професор,

Національна академія Служби безпеки України

РОЛЬ СИНЕРГЕТИКИ У ДОСЛІДЖЕННІ ІНТЕРНЕТ-КОМУНІКАЦІЇ

В останні роки спостерігається бурхливе і стрімке зростання інтересу до міждисциплінарного напрямку, який отримав назву «синергетика». З'явилося багато наукових публікацій, які зможуть надати нові результати в дослідженнях процесів у синергетичних системах з багатьма елементами. Дослідники побачили, що старі теорії недосконалі, а нові підходи обіцяють привести до рішучого удосконалення результатів досліджень.

Мовознавство завжди знаходилося в пошуку нових підходів до вивчення свого об'єкта, прагнуло до вдосконалення методів та методик дослідження організації та функціонування мовної системи. Тому в даний час міждисциплінарність синергетики і, насамперед, перенесення методів дослідження мови як надскладної відносно стабільної нелінійної динамічної системи, що самоорганізується, знайшло свій розвиток в лінгвістиці.

Синергетичний підхід до вивчення змін у мові на різних рівнях його організації дозволив по-новому поглянути на деякі фундаментальні поняття, що стали вже традиційними, і включити нові смисли в поняття «система мови». Визначення системи вже не представляється в якості якогось зафіксованого цілого та ізольованого, а має відображати нестійкість, відкритість, нелінійність, кооперацію і ко-еволюцію її складових.

Таким чином, лінгвістична синергетика, або лінгвосинергетика, що виникла як міждисциплінарний напрям у вивченні мови з використанням категоріального апарату і методів синергетики, є методологічним підходом до опису динамічного простору мови, яка представляє собою послідовну зміну в часі станів мінливою мовною мегасистеми.

Виникнення Інтернету зробило можливим відображення реальної мовної ситуації, публікацію живої мови без редакторської правки та літературної обробки, стихійне утворення стилю мови, яке засноване на широкому використанні можливостей мовної системи. Це призвело до того, що стало актуальним застосування синергетичних ідей до дослідження глибинних закономірностей розвитку та функціонування мови інтернет-комунікації.

У даному контексті російський вчений О. Назарчук у своїй роботі «Мережеве суспільство та його філософське осмислення» зазначає: «Синергетика, яка претендує на універсальність підходу, що здатний охоплювати як фізичні, так і суспільні явища, досліджує процеси самоорганізації систем, формування структур порядку. Очевидно, що

дослідження зародження і еволюції Мережі, її характеристик як специфічної і надзвичайно життєздатної системної організації повинно викликати тут інтерес. Синергетика формулює поняття комплексності, без якого неможливо сформулювати інші базові поняття сучасної теорії Мережі» [1].

Слід зазначити, що міждисциплінарність синергетики не зводиться до абстрактних методологічних вимог, а передбачає врахування предметного знання, та, відповідно, розробку технологій моделювання «специфічної логіки специфічного предмета». У зв'язку з цим необхідно відзначити ряд особливостей і властивостей Інтернет-комунікація, які виділяють її з інших типів комунікації.

Так, на думку Л. Компанцевой, до найбільш особливих ознак інтернет-комунікацій належать:

- інтернет-комунікація відбувається у новому інформаційному середовищі, що відрізняється різноманіттям суб'єктів мовлення, різних жанрів, стилів, типів та видів мовлення;
- прагматична організація інтернет-комунікації використовує гіперкатегорії (гіпертекст, віртуальний дискурс, жанровий формат);
- суб'єкт інтернет-комунікації виконує чимало ролей, одночасно опиняється у різноманітті реальностей. Комунікація набуває трансформаційного, кроскультурного характеру;
- інтернет-комунікація будується на принципах актуальності, відкритості, інтерактивності, автономності, інтертекстуальності;
- інтернет-комунікація впливає на різні типи позамережових дискурсів та позамережеву комунікативну практику;
- комунікація у Інтернеті стає багаточленною та отримує дві моделі реалізації – асинхронну і синхронну;
- інтернет-комунікація використовує нову форму мови – писемно-усну [2, с. 13-14].

З погляду синергетики лексико-фразеологічний склад мови інтернет-комунікації можна розглядати як якусь стійку відкриту систему. Структурність системи, що функціонує у такому стані, надають аттрактори – окремі області впорядкованості системи, що є відкритою і сильно нерівноважною, та які задають еволюцію системи і підпорядковують своєму напрямку її розвиток (актуальні моделі освіти слів; окремі способи їх включення в текст; елементи значення, у яких існує висока потреба в інтернет-комунікації).

Володіючи властивістю відкритості, система постійно відчуває флуктуації – часткові зовнішні впливи. Флуктуаціями в даному випадку є явища, суть яких полягає в прецеденті порушення орфографії і деякому наборі мовних кліше. Надмірне накопичення флуктуацій в системі призводить до її нерівноважності – перехідному, тимчасовому стану, в якому система відчуває максимальну нестійкість, нестабільність. Система в своєму розвитку підходить до критичного стану, званому точкою біфуркації. У цій точці шлях еволюції системи є не визначеним. Система, просканувавши наявні флуктуації, робить вирішальний вибір на користь однієї з них. Зроблене

порушення (словотворення, скорочення, імітація акценту тощо) раптом підхоплюється, тиражується і входить в канон.

Для підтвердження доцільності та плідності синергетичного підходу до дослідження інтернет-комунікації можна навести висловлювання В. Аршинова: «Саме тут ми маємо приклад тієї єдності принципів діяльності та комунікації, який в повній мірі розкривається синергетическим підходом. При цьому синергетичний підхід, фокусуючи увагу на комунікативної єдності експерименту, на його осмисленні в рамках мережевої, міждисциплінарної, «трансгресіоної» пізнавальної моделі, у якій знання, інструменти та прилади розглядаються як операційні посередники, і за допомогою яких породжуються нові смисли, та зустрічаються з категорією практики. Мається на увазі «зустріч» не тільки з філософією діалектичного матеріалізму, але і з гегелівської філософією, що творить дійсність духу. Ця зустріч в ході синергетичного перевідкриття комунікативної природи експерименту розширює також і загальний горизонт розуміння науки як феномена цивілізаційного, соціокультурного еволюційного процесу» [3].

Таким чином, синергетичний підхід до філософського осмислення мови в цілому та інтернет-комунікації, зокрема, можливий та плідний.

Список використаних джерел:

1. Назарчук А. В. Сетевое общество и его философское осмысление. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: es-dejavu.ru/w/WWW.html
2. Компанцева Л. Інтернет-лінгвістика: підручник / Л. Ф. Компанцева. – Луганськ: Янтар, 2012. – 300 с.
3. Аршинов В. И. Синергетика как феномен постклассической науки. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: spkurdyumov.ru/.../sinergetika-kak-fenomen-postneklassicheskoy-nauki/

Шалдаісова Г.В.

аспірант,

Луганський національний університет імені Т.Г. Шевченка

СЕМАНТИЧНІ МОДЕЛІ ПРИЙМЕНИКОВИХ СЛОВСПОЛУЧЕНЬ В УКРАЇНСЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ

У статті розглянуто семантичні моделі прийменникових словосполучень англійської мови, які систематизують вживання прийменників згідно з лінгвістичними та екстралінгвістичними відношеннями речей і запобігають помилкам.

Мовний механізм утворюється формально-семантичними тотожностями і протилежностями (за Ф-де Соссюром) [4, с. 41] – словами, словосполученнями, реченнями, компонентами слів за допомогою простих логічних правил або